

Onderwerp: Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2028
Ibabsnummer: 572

1. **Gevraagd besluit**

- a. De Programmabegroting 2024 vast te stellen en daarmee de bedragen voor 2024 per programma, tot een totaal van € 245,6 miljoen aan lasten.
- b. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2025-2028.
- c. Het college van dijkgraaf en heemraden te mandateren voor het vrijgeven van de in de vertrouwelijke bijlage in kolom M met DH gecategoriseerde investeringen conform artikel 2.9 van het delegatie- en mandaatbesluit WSHD.
- d. In te stemmen met het aanhouden van een weerstandsratio van 1,2 voor het bepalen van de hoogte van de algemene reserves.
- e. In te stemmen met de volgende mutaties binnen de reserves:

Waterveiligheid

- Toevoegingen algemene reserve Waterveiligheid € 0,2 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve watersysteemheffing € 1,2 miljoen

Schoon & Voldoende Water

- Onttrekking algemene reserve Water € 0,2 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Baggeren € 3,2 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Onderhoud CMK € 0,2 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve CMK monitoring € 0,1 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve watersysteemheffing € 3,0 miljoen

Waterketen

- Onttrekking algemene reserve Waterketen € 1,0 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve zuiveringsheffing € 1,9 miljoen

Wegen

- Toevoeging algemene reserve Wegen € 0,05 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve wegen € 1,0 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve personele capaciteit wegen € 0,3 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve wegenheffing € 0,6 miljoen

Bestuur & Organisatie

- Vrijval algemene reserve Algemene beleidstaken € 0,3 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Digitalisering € 0,3 miljoen

- f. In te stemmen met het aan het college van dijkgraaf en heemraden mandateren van het inzetten van de post onvoorzien van maximaal € 0,25 miljoen met verantwoording achteraf via de planning & control producten.
- g. Ter dekking van de financieringsbehoefte het college van dijkgraaf en heemraden, conform het Treasurystatuut, bevoegd te maken tot:
 - Het aangaan van kortlopende financieringsmiddelen (rekening-courant verhouding en kasgeldleningen) tot een bedrag van maximaal de kasgeldlimiet van € 56,4 miljoen.
 - Het aangaan van langlopende financieringsmiddelen tot maximaal € 10 miljoen.

2. Probleemstelling - context

De noodzaak om tot een sluitende begroting te komen, waarin de noodzakelijke lasten moeten worden opgevangen door de belastingopbrengsten, bijdragen van derden en inzet van reserves.

3. Beoogd effect en argumenten

Met het vaststellen van de Programmabegroting 2024 en kennis te nemen van de meerjarenraming 2025-2028 verleent de VV toestemming om de genoemde activiteiten voor 2024 uit te voeren en hiervoor de vastgestelde budgetten in te zetten. Daarnaast stemt de VV in met de opgenomen geplande investeringen. Dit houdt in dat deze investeringen conform de aangegeven planning verder kunnen worden voorbereid. Voor het daadwerkelijk starten met de uitvoering is, afhankelijk van de aard en de omvang van de investering, nog vrijgave van het krediet nodig door het college dan wel de VV.

Bestuursakkoord en keuzes in de begroting

De Programmabegroting 2024 vormt de eerste begroting van het waterschapsbestuur, dat na de waterschapsverkiezingen op 15 maart 2023 is beëdigd. Op 28 juni 2023 zijn de heemraden gekozen en is het college van start gegaan om het breed gedragen Bestuursakkoord voor de bestuursperiode 2023-2027 in deze begroting te verwerken.

In het akkoord, met de benaming "Waterambities verenigd", staan de hoofdlijnen van het beleid dat in de komende bestuursperiode zal worden gevoerd. De focus ligt op de urgentie en het belang van duurzaam waterbeheer in een veilige leefomgeving op de Zuid-Hollandse eilanden. Door de klimaatverandering en een toename van weersextremen staat het waterschap voor grote opgaven. Bestuur en organisatie trekken samen op om de uitdagingen op een gedegen en nuchtere manier op te pakken.

Veel van de opgaven zijn verweven met andere ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Het waterschap is er voor alle inwoners, bedrijven, belangenorganisaties en mede overheden in het beheergebied. Het waterschap heeft oog voor de belangen van deze partijen. Bij het uitvoeren van zijn werkzaamheden houdt het waterschap zoveel mogelijk rekening met deze belangen. We leven met elkaar in een delta, waar voedselvoorziening, industriële bedrijvigheid, natuur, wonen en recreëren op een goede manier met elkaar verenigd moeten worden. Het waterschap draagt, voor zover binnen zijn invloedssfeer, bij aan een gezonde, veilige, duurzame woon- en leefomgeving voor bewoners en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven.

Voor alle programma's in deze begroting geldt dat de activiteiten bijdragen aan de ambities en speerpunten vanuit het Waterbeheerprogramma (WBP), Wegenbeheerprogramma (WgBP) en Groenbeleidsplan. Bij de wijze waarop we die activiteiten uitvoeren willen we de negatieve impact op milieu en klimaat beperken, het watersysteem klimaatbestendiger maken en de biodiversiteit vergroten.

De activiteiten zijn op basis van de analyse met de door de VV vastgestelde bedrijfswaarden en bijbehorende risicomatrix afgewogen. Dit heeft in voorliggende begroting geleid tot een hogere stijging van de belastingopbrengst dan vermeld in de Kaderbrief 2024.

Vanwege autonome stijgingen in kapitaal- en personeelslasten, maar ook door andere autonome ontwikkelingen zoals de energieprijzen, is er bij een gelijkblijvende belastingopbrengst minder materieel budget beschikbaar om de opgaven te realiseren. Dit leidt tot grote risico's bij de instandhoudingsopgave, de realisatie van de doelen uit de beleidsplannen en het inspelen op ontwikkelingen. In deze begroting is op basis van een verantwoord risicoprofiel per programma een evenwichtig pakket aan activiteiten opgenomen, dat realistisch en maakbaar is, met een daarbij behorende belastingopbrengst.

Voor de jaren na 2024 wordt de steeds groter wordende maatschappelijke opgave de grote uitdaging. Als voorbeelden noemen we de landelijke Hoogwaterbeschermingsopgave, de veiligheid

van onze wegen, activiteiten in het kader van PFAS, de huisvestingsplannen en de investeringsportefeuille in de Waterketen. Maar ook opgaven in het kader van circulariteit en klimaatneutraliteit zullen veel van ons waterschap vragen.

Flinke investeringen komende jaren

In de samenvatting van de Programmabegroting 2024 is de volgende tabel met investeringen voor de komende jaren opgenomen:

Programma (bedragen in 1 mln.)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Waterveiligheid	3,9	12,0	23,0	11,0	11,8	13,0
Voldoende en Schoon Water	15,0	14,2	5,4	17,3	13,8	9,3
Waterketen	17,1	33,0	50,9	72,7	58,1	19,9
Wegen	14,9	24,5	20,1	13,3	12,4	12,5
Bestuur en Organisatie	6,7	2,2	1,0	1,0	1,0	-
Eindtotaal	57,5	85,9	100,4	115,3	97,1	54,7

Het investeringsvolume van 2024 is flink hoger dan dat van 2023. Vooral bij de programma's Waterketen en Wegen wordt in 2024 flink geïnvesteerd. Ook de komende jaren zijn de investeringsvolumes binnen Waterketen fors.

De investeringsbedragen binnen het programma Waterveiligheid hebben betrekking op het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het project ZV3T (Zettingsvloeiing derde toetsronde). In de tabellen zijn de bruto investeringsuitgaven (exclusief HWBP-subsidie) weergegeven zodat er een transparant beeld is ten aanzien van het financiële volume van de uit te voeren activiteiten.

De afgelopen jaren heeft de VV uitgebreid aandacht besteed aan de verbetering van de financiële realisatiegraad van de investeringen. De VV kan de realisatiegraad van de investeringen volgen via de planning- en controldocumenten.

Gefaseerde inzet reserves komende jaren

WSHD heeft in de afgelopen jaren een sterke financiële positie opgebouwd. In de Programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2028 wordt, conform eerdere bestuurlijke besluitvorming, een flink deel van de reserves gefaseerd ingezet. Voor 2024 bedraagt de inzet € 13 miljoen.

De ondergrens van de algemene reserves wordt bepaald door de weerstandsratio. De weerstandsratio betreft de verhouding tussen het risicoprofiel en de aanwezige reserves. Sinds de Programmabegroting 2020 wordt een ratio van 1,2 gehanteerd. Dit betekent dat 1,2 maal het totaal van de geïnventariseerde risico's minimaal aan reserves aangehouden moet worden. In de Programmabegroting 2024 wordt hieraan voldaan. Een (eventueel) overschot boven deze weerstandsratio is in de Programmabegroting "afgeroomd" en ingezet voor tariefegalisatie.

De tariefegalisatiereserves bedragen begin 2024 ongeveer € 28 miljoen. Dit bedrag wordt deels gefaseerd ingezet in de periode 2024-2028. Een gedeelte van de tariefegalisatiereserves (ongeveer € 15 miljoen) wordt beschikbaar gehouden voor nieuwe beleidsvoornemens in de komende bestuursperiode.

De totale reservepositie daalt in de periode 2024-2028 met ongeveer € 25 miljoen, om eind 2028 uit te komen op circa € 40 miljoen.

Belastingen

Hieronder zijn de benodigde belastingen op totaalniveau, per heffing en de tarieven van 2024 opgenomen. Voor meer details verwijzen wij u naar paragraaf 4.6 van de Programmabegroting 2024.

Belastingopbrengsten (bedragen x € 1 mln.)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Geraamd in Programmabegroting 2022	194,8	205,2	212,9	223,5	232,5	235,7
Mutaties o.b.v. 1e begrotingswijziging - 2022		0,4	-	-	-	-
Mutaties Programmabegroting 2023		3,0	13,7	12,4	15,9	22,6
Noodzakelijke belastingopbrengst	194,8	208,7	226,6	235,9	248,4	258,3
Verhoging in % t.o.v. het vorige jaar		7,14%	8,58%	4,10%	5,30%	3,99%

Belastingopbrengst (bedragen x € 1 mln.)	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028
Watersysteemheffing	89,4	97,0	103,6	105,7	112,5	115,9
Wegenheffing	13,2	14,5	17,7	19,5	20,5	21,8
Zuiveringsheffing	91,8	96,8	105,0	110,4	115,1	120,2
Verontreinigingsheffing	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Netto-belastingopbrengst	194,8	208,7	226,6	235,9	248,4	258,3
Inzet tarief egaliseringsreserve	6,9	6,8	3,5	2,1		

Categorie / belastingsoort	eenheid	TARIEVEN 2024				stijgingspercentage
		Water	Wegen	Zuiveren	totaal	
Ingezetenen	Huishouden	€ 123,31	€ 19,04		€ 142,35	8,0%
Gebouwd binnendijks	% WOZ-waarde	0,0324%	0,0069%		0,0393%	10,7%
Gebouwd buitendijks	% WOZ-waarde	0,0081%	0,0069%		0,0150%	11,0%
Ongebouwd - overig - binnendijks	Hectare	€ 99,00	€ 0,00		€ 99,00	8,8%
Ongebouwd - overig - buitendijks	Hectare	€ 24,75	€ 0,00		€ 24,75	8,8%
Ongebouwd - wegen - binnendijks	Hectare	€ 495,00	€ 0,00		€ 495,00	8,8%
Ongebouwd - wegen - buitendijks	Hectare	€ 420,75	€ 0,00		€ 420,75	8,8%
Natuur	Hectare	€ 6,68	€ 0,00		€ 6,68	9,4%
Zuiveringsheffing	Vervuilingseenheid			€ 78,59	€ 78,59	3,4%
Verontreinigingsheffing	Vervuilingseenheid			€ 78,59	€ 78,59	3,4%

De tarieven van 2023 en 2024 vertonen verschillen. Dit wordt veroorzaakt door:

- De ontwikkeling van de kosten per heffing. Dit leidt tot een verhogend effect op het tarief.
- De daling van de WOZ-waarden op de peildatum van 1 januari 2023, gemiddeld +/- 5% ten opzichte van de ramingen van vorig jaar. Ook dit leidt tot een verhogend effect op het tarief.
- Bijstelling van het percentage voor kwijtschelding. Dit heeft een verlagend effect op het tarief.

De tarieven zoals hierboven in de tabel opgenomen betreffen een combinatie van bovenstaande factoren.

4. Kernboodschap

Met het vaststellen van de Programmabegroting 2024 en het kennisnemen van de meerjarenraming 2025-2028 verleent de VV toestemming om de genoemde activiteiten voor 2024 uit te voeren en hiervoor de vastgestelde budgetten in te zetten. Daarnaast stemt de VV in met de opgenomen geplande investeringen.

Daarbij vindt inzet van de reserves plaats voor een bedrag van € 13,0 miljoen. Hiervan is € 6,8 miljoen afkomstig uit de tariefegalisatiereserves. De stijging van de totale belastingopbrengst bedraagt iets meer dan 7%.

5. Regelgeving en beleid

Ingevolge artikel 100 Waterschapswet ligt de Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2028 van 20 oktober tot en met 3 november 2023 ter inzage en is die tevens in die periode verkrijgbaar. Deze bekendmaking zal officieel via het GVOP plaatsvinden.

Na vaststelling door de VV (23 november 2023) zal bekendmaking plaatsvinden op GVOP.

6. Historie – eerdere besluitvorming

- Programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2027
- Kaderbrief 2024

7. Financiën

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van de Programmabegroting 2024 en de paragrafen 'Wat mag het kosten' per programma (paragraaf 3.1.3, paragraaf 3.2.3, paragraaf 3.3.3, paragraaf 3.4.3 en paragraaf 3.5.3).

8. Duurzaamheid

Duurzaamheid is uitgewerkt in de overkoepelende programma's:

- Beperken op onze negatieve impact op milieu en klimaat
- Verbeteren van de klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van ons gebied
- Vergroenen en versterken de biodiversiteit
- Anders omgaan met hemelwater

Deze worden nader toegelicht in hoofdstuk 2 van de programmabegroting.

9. Alternatieven

Niet van toepassing.

10. Organisatorische en personele consequenties / OR / GO

De programmabegroting is besproken met de OR.

Het realiseren van de opgave geformuleerd in de begroting vraagt een volledige bezetting van de aangegeven benodigde formatie. Het verschil tussen de werkelijke bezetting en de formatie wordt opgevangen middels inhuur. Ter dekking van de inhuur wordt gebruik gemaakt van de personeelslasten die geraamd zijn voor de formatie.

11. Risico- en beheersmaatregelen

In de Programmabegroting 2024 zijn, daar waar van toepassing, maatregelen benoemd.

12. Communicatie (in- en extern)

De vaststelling van de Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2028 wordt gepubliceerd op de website en via officiële bekendmakingen.nl. Daarnaast wordt naar aanleiding van de begroting gecommuniceerd over de nieuwe belastingheffing. Hiervoor worden diverse communicatiemiddelen ingezet, zoals persgesprek, persbericht, nieuwsbericht op de website en op onze intranetsite, aandacht op online media (twitter).

13. Bekendmaking en vervolprocedure

Na vaststelling door de Verenigde Vergadering wordt de Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2028 ter beoordeling verzonden naar Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland.

14. Bevoegd orgaan

Verenigde Vergadering.

15. Toelichting / kanttekeningen

Niet van toepassing.

16. Bijlagen

Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2028

Vertrouwelijke financiële bijlage met investeringen

Vergaderdatum: 23 november 2023

Agendapunt : *agendapunt wordt ingevuld door Bestuurssecretariaat*

BESLUIT VERENIGDE VERGADERING

ONDERWERP Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2028

DE VERENIGDE VERGADERING VAN WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA,

op voordracht van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta d.d. 10-10-2023;

gehoord het advies van de Commissie Waterhuishouding en Waterzuivering (Water) van 4 november 2023, de Commissie Waterkering, Wegen en Vergunningverlening (WWV) van 5 november 2023 en de Commissie Middelen, Bestuurlijke Zaken en Handhaving (MBH) van 6 november 2023.

overwegende dat:

- Op 14 maart 2023 de Kaderbrief 2024 is vastgesteld door het college als vertrekpunt voor het opstellen van de Programmabegroting 2024;
- De Kaderbrief 2024 in maart 2023 is verzonden aan alle fracties van de nieuwe VV als onderdeel van het 'Overdrachtsdossier 2023';
- Het college van dijkgraaf en heemraden de begroting heeft uitgewerkt met aandacht voor het realiseren van de afspraken gemaakt in het Bestuursprogramma 2023-2027;

gelet op:

- artikel 77 Waterschapswet;
- artikel 99 en met 101 van de Waterschapswet;

BESLUIT:

- a. De Programmabegroting 2024 vast te stellen en daarmee de bedragen voor 2024 per programma, tot een totaal van € 245,6 miljoen aan lasten.
- b. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2025-2028.
- c. Het college van dijkgraaf en heemraden te mandateren voor het vrijgeven van de in de vertrouwelijke bijlage in kolom M met DH gecategoriseerde investeringen conform artikel 2.9 van het delegatie- en mandaatbesluit WSHD.
- d. In te stemmen met het aanhouden van een weerstandsratio van 1,2 voor het bepalen van de hoogte van de algemene reserves.
- e. In te stemmen met de volgende mutaties binnen de reserves:

Waterveiligheid

- Toevoegingen algemene reserve Waterveiligheid € 0,2 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve watersysteemheffing € 1,2 miljoen

Schoon & Voldoende Water

- Onttrekking algemene reserve Water € 0,2 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Baggeren € 3,2 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Onderhoud CMK € 0,2 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve CMK monitoring € 0,1 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve watersysteemheffing € 3,0 miljoen

Waterketen

- Onttrekking algemene reserve Waterketen € 1,0 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve zuiveringsheffing € 1,9 miljoen

Wegen

- Toevoeging algemene reserve Wegen € 0,05 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve wegen € 1,0 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve personele capaciteit wegen € 0,3 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve wegenheffing € 0,6 miljoen

Bestuur & Organisatie

- Vrijval algemene reserve Algemene beleidstaken € 0,3 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Digitalisering € 0,3 miljoen

- f. In te stemmen met het aan het college van dijkgraaf en heemraden mandateren van het inzetten van de post onvoorzien van maximaal € 0,25 miljoen met verantwoording achteraf via de planning & control producten.
- g. Ter dekking van de financieringsbehoefte het college van dijkgraaf en heemraden, conform het Treasurystatuut, bevoegd te maken tot:
- Het aangaan van kortlopende financieringsmiddelen (rekening-courant verhouding en kasgeldleningen) tot een bedrag van maximaal de kasgeldlimiet van € 56,4 miljoen.
 - Het aangaan van langlopende financieringsmiddelen tot maximaal € 10 miljoen.

Ridderkerk, 23 november 2023

De Verenigde Vergadering voornoemd,
secretaris-directeur, dijkgraaf,

V. Bergsma

J.F. Bonjer